

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Friderici Forneri Theologiæ Doctoris Canonici Ecclesiæ
Collegiatæ diui Stephani Bambergæ, De Temulentia
Malo, Eiusque Remediis, Variis Item Scitv Ivcvndissimis,
nec non vtilissimis de rebus, quæ in ...**

Förner, Friedrich

Ingolstadii, 1603

Cap. X. Ecclesiastica Respublica, & orthodoxa Religio, à Temulentia non
exiguu[m], hoc ipso sæculo accepit detrimentum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45433

CAPVT X.

*Ecclesiastica Respublica & orthodoxa Religio,
à Temulentia, non exiguum, hoc ipso seculo,
accepit detrimentum.*

Anchoras hic tollimus, & immensum malorum
pelagus ingredimur, quorum seminatrix, au-
strix, & nutrix ebrietas.

*Bonum duplex, iterùm moneo, statuit Moralis Phi-
losophia. Publicum & priuatum. Prius illud, primum
in sacra Religionis orthodoxæ; deinde in ciuili po-
litia cernitur. Priuatum verò tripertitum; Fortuna,
Corporis atque Animi. lædit ebrietas tam publicum
duplex, quàm priuatum triplex bonum; perdit for-
tunæ bona; officit corporis bonis, animi bona dis-
sipat penitus, omnia suo patèscunt ordine, nunc de
bono publico, Religionis primùm, sermo.*

*Nulla pestis, diuino si Platoni credimus, adeò in-
festa est atq; exitiosa Rebus publicis, v; ebrietas, quæ pri-
mo congressu ad euertendam hominum communem so-
cietatem, & harmoniam disciplinæ confundendam, sum-
mos afferat ac validissimos conatus. Nam siue temulenti
sobrius dominantur, seu vinosos abstemio Magistratui
subditos committas, imperio coercendos, perinde fit, infi-
ma summis & summa infimis haud magna interiecta mo-
ra, commiscebuntur. rem ita esse, nec secus, vtinam
experientia plusquam certa, hoc ipso calamitosissi-
mo seculo summo communis patriæ detrimento,
edocti non fuiffemus.*

AIoue, atq; à Religione si exordiendum, quis erit
ignarus perniciæ, quam ebrietas, paulò antea quàm
nos lucem aspiceremus, maiorum nostrorum xta-
te, toti inuexit Germaniæ? Principiò enim, cū auita
Reli-

*Hæc licet
in præfa-
tione dicta,
lucis ta-
men ergò
repetun-
tur.*

*Lib. 1. de
legib.*

*Temulen-
tia Religio-
nem Ca-
tholicam
labefacta-
rit.*

Religionis corruptores, effreni Paradoxo illo, *Nul-
lū peccatū esse, quo homines à Dei regno exclusi, in aeter-
nos ignes conicerentur, excepta sola infidelitate, si quis
Christum pro se passum, salutem sibi acquisivisse, nollet
credere, cum, inquam, incautos, licentiosus huiusce-
modi, ac pestiferis conciuiculis, quasi Circeò quo-
dam poculo dementassent, & carni ex se petulcæ, at-
que ad indulgendum cupiditatibus propensissimæ,
habenas affatim laxassent, ebrietati demùm ac lu-
xui, omnisq; generis nefariæ libidini recluso aditu,
amotisque verecundiæ repagulis, ostium aperuissent,
turmatim potui sese ac genio plerique mancipau-
runt, tam nobiles quàm ignobiles: Nec enim ante
illa tempora, vel ipsis attestantibus tanti mali fune-
stis incentoribus, tanta morum corruptio, tanta fla-
gitorum lues, tanta potationum ac commestatio-
num, ac tam impunis frequentia, vspiani visebatur,
arridebat libertas illa omnibus, demulcebat cupi-
dissimos voluptatum animos, illecebrarum leno-
ciniis, ad se, Magnetis cuiusdam instar, attrahebat,
simplices, ac fraudis parùm præcios, improvidos-
que, ac cæcutientes Teutones, vt huius elcæ illecti
suauitate, hamum æternæ perditionis, interitu suo
avidissimè glutirent. Crediderim ego, Nouatorum
sectas alioquin paucissimos habituras fuisse aßeclas,
ni plausibile vexillum, tam amplæ LIBERTATIS,
castrorum suorum vestibulo præfixissent.*

Cæptum inde mollior ac suauiter viuere, sym-
posia conuiuialia crebrius agitari, solenniori ritu vi-
na coronari, potui ac epulis liberius indulgeri, effu-
sissimæq; ac gestienti lætitiæ, vbique theatra extrui
ac referari. alter alterum cum vino iam cerebrum
benè incaluisse ad amplexandam nouam illam, iu-
cundam atq; amabilem Religionis normam, cohor-
taba-

tabatur: hic verò, vt est humanum ingenium, ad noua temper, quàm ad vetera propensius, manum dabat, stipulabatur, illam Fidei normam acceptabat, ad quam ebrietate semota, ac sano, vigentiq; iudicio, tam ardua re, accuratè, & vt par est perpensa, vix mortis metu adduci potuisset. Sic demùm adminiculante Temulentia, nouum illud, ouo pessimo recens exclusum Euangelium, serpendo sensim, ac mentibus praua cupiditate infectis placidè il- labendo, longè latissimeque se diffudit, ac firmis- simas ra dices egit.

Id verò votis omnibus exoptandum esset, si hoc tantum incendium inter priuatos homines substi- tisset, ac non etiam pariter cum subditis, ipsos Dyna- stas ac Principes, calamitoso exitu conflagrasset. Et Principes etiàm, vt Nouatorum patrocinium susci- perent, eorumque volubiles doctrinas permitterent primùm, ac deinde audirent, amplecterentur, vi et armis defenderent, per Temulentiam, in conuiuuiis, adductos scimus. parcendum honoris causa no- minibus & familiis; sanguine sunt perquam illu- stres, absit enim, cuiquam vel leuissimam iniuriam, dicto facto òne irrogare.

Mihi, necnon & pluribus aliis, retulit primarius quidam, Franconicæ nobilitatis, Eques, raræ sene- ctutis & canitie, cui vel eò maior fides tribuenda, quod Luthericam doctrinam & ipsemet profiteretur, & Lutherum se sæpius ad populum concionā- tem inaudisse, contestaretur. retulit, inquam, se flo- rente adhuc ætate iuuenem, magno cuidam, & Ca- tholico Imperii Principi, (quem & nomine tenus ipse indicabat, quod consultò subticendum nobis) inseruisse, & quod recensituri sumus, suismet auri- bus & percepisse, & oculis aspexisse. Institutum erat, à duobus aliis, Protestantium confessioni addictis,

Vide ger- manicum libellum D. Friede- rici Sta- phyli. Donn grossen Abfald von den wahren Kirchen Gottes. Notabile Exemplar, quo li- quet, quid temulen- tia sit illa- riu Catholi- ca Respu- blica.

C

Imperii

Stratagemata bibitoria.

Imperii primoribus, splendidissimum, Regali luxu, conuiuium, ad quod vicinitatis & amicitiae causa, tertius ille Catholicus identidem vocabatur, occultus, quod clam institutum erat, ignarus plane stratagematis. Ergo inter accumbendum epulis, ampla hinc inde pocula in circum, e manu ad manum transmissa, epotabantur, quibus infidiosè, callideq; Catholicus ille ut plurimum petebatur, eo consilio, ut largius bibendo, inebriaretur. Successit illorum fraudulenta, & funesta machinatio, ad sententiam, magno plurimorum infortunio, atque Ecclesiae Catholicae ingenti ruina. Surgitur itaq; mensis remotis, statim de more, ulterius bibitur: varia interim per fucum, de Religionis, quam appellabant Reformatione, de publica pace, de Imperii salute, in medium afferuntur: Tum demum Apostrophe ad Catholicum fit, demulcentur blanditiunculis aures, mellea verborum suauitate animus delinitur, aurei montes promittuntur, velit modo & ipse huic sententiae subscribere, nouam ac reformatam Religionem capessere, atq; in sua ditione propalare, renuit ille plusculum; cunctatur, dubitat. Instant isti, urgent, hortantur, incitant, metum excludat omnem, sua, Princeps nimirum Imperii, libertate utatur. Lubricam tandem, vinoq; labefactatam, superauit inconstantiam, istorum importunitas, imò facile persuasibilem temulentiam, vicit, atque ita vicit, ut iuramento, se id actutum & confestim effectui daturum, interposito, fidem suam sponderet. Edormita manè crapula, cum promissi ac iurificandi admonitus esset, ita vehementer doluit, poenituitque facti, ut in stetus & suspiria, miserabili planctu erumperet. Verum, ne periurii nota ipsi aspergi posset, Catholicam & Orthodoxam Religionem, suo sensim loco mouit, & nouam illam, absq; strepitu subinuenxit.

xit. Fertur eum Principem, reliqua vita valdè in Religione dubium, ancipitem, atque varium euassisse, & corporis viribus, pristinaque omnium rerum affluentia & prosperitate, plurimum defecisse; Ac non ita multò pòst, calamitoso fatis exitu ex hac vita decessisse.

En quantum, vel vna Ecclesiæ Dei, nocuit Ebrietas, quot animarum millia in profundum barathri præcipitavit, quanta Romanum Imperium clade affecit. non temerè dixerim, Ebrietatem istam, Imperatoriæ Aquilæ ex alarum altera, præclaram vnâ, atque insigniorem pennam, hoc ipso extraxisse, quando cum vera atque orthodoxa fide, politica plerunq; obedientia exterminatur. Res ea nõ eget exemplis, lippis ac tonsoribus nota est.

Age nunc refer animum ad illa, quæ ab eo tempore, quo plusquam ferina licentia, primo loco esse cœpit Ebrietas, passim acciderunt; quanta à vera Dei Ecclesia facta est discessio? quàm grauiataq; intestina bella passa est Germania? quot hominû millia gladio perière? quatum sanguinis effusum? quot aræ demolitæ? quot templa euerfa? quot in stabula, caulas, atque haras, conuersa? quot Monasteria vastata? quot à Turcis hominum Chiliades cæse? quot castra fortissima expugnata? quot vrbes captæ? quot prouinciæ ab iisdem sæuissimis hostibus occupatæ? quorum omnium, si non omninò causa, at certè prima occasio extitit Ebrietas.

Non hîc commemorabo, sed commodiori loco referuatum volo quanta in Rempublicam Christianam damna, si nostram præsertim patriâ intueamur, eorum, qui sacris præsunt, altaris perfunguntur ministerio, docèdiq; è cathedra populi, dignitate

Germaniæ calamitates innumera.

Vide lib. 3. c. 25 & 28.

pollent temulentia inuexerit, quàm multi temulento ipsorum exemplo, atq; opera, à sobrietatis studio auulsi, atq; in omne vitium & flagitium præcipites acti sint. Lachrymis id potius deplorare, quàm verbis explicare lubet. Gradum istic sistimus ad alia transituri.

CAPVT XI.

Temulentia nationes integras, Regna, Respublicas, populosas vrbes delouit.

Ventum est ad commune bonum, quod ciuili politia constituitur, cui quantum ab Ebrietate damni, nunquam non illatum, Senecam audi.

*Lib. 12.
Epist. 84.*

Cogita, ait ille, quas clades ediderit publica Ebrietas; hæc acerrimas gentes bellicosissimasque hostib. tradidit; Hæc multorum annorum pertinacia, bello defensa mania, patrefecit; hæc contumacissimos & iugum recusantes, in alienum redegit arbitrium: Inuictos enim acie, mero domuit.

*Serm. 231.
de Temp.
qui est 1. de
Ebriet.*

Et sanctus Augustinus: Innumerabiles iugum dominationis diu recusantes, vinolentia in alienum redegit arbitrium. Et post pauca: Quamplurimæ vrbes diu obsessæ, nec captæ, custodibus somno, vinoque sepultis, ab hostibus patrefactæ sunt, & incendiis concremata? Quàm multa ciuium communitates, stabili diu firmitate consistentes, ab hac vna inimica deiectæ sunt? Et

Vinolentia promptissimè in Reipub. perniciem laborat.

fanè itares habet. vorago, scopulus ac bustum Reipublicarum, est Ebrietas. Vbi ea viget, vbi Bacchus imperium obtinet, vbi vino plus satis indulgetur, & genio, animas inertio ocio diffluere, militare robur enertuari, consiliorum promptitudinem obscurari, omne vitium pullulare, libidinem omnem enasci, & quidquid ad publicæ rei momentaneam euersionem iuuat, prodire necessum est.

Hoc